

Годишен абонамент

За България 80 лв.
За странство 160 лв.
За Америка 2 дол.

ОБЯВЛЕНИЯ:

2 лева кв. см.

Брой 2 лева

692 Културно просветно
читалищно дружество Варна

СВОБОДНА ДОБРУДЖА

СЕДМИЧЕН ВЕСТНИК ЗА НАЦИОНАЛНИ ВЪПРОСИ

Записване на абонамент
тит се придружава с
сумата

Основател:

Д-р П. Вичев

Урежда редакционен
комитет

Адрес: „Св. Добруджа“ — София

Главен редактор

Д-р А. Панев

ВЪЗКРЕСЕНИЕ

Много страдания и мъка понесоха народните маси. Много кръв и пот се изсмукаха и изсмукаха от изнемошялата им снага. Войни, разорения и погроми развихриха смъртна коса. Нови ужаси се подготвяха. Робия, обезправяване и безпощадна експлоатация гнети народите.

Добруджа се огъва под бремето на робския режим. Имота на добруджанеца е разграбен. Труд му се изема като ангария, или пък като продукт — храни, побитък и пр. Семейството му е разорено. Безчестият се жени, деца! Училищата сж затворени. Народните будители избити или лежат изъ занданите. Голѣма част от народа е прогонен и влачи тежкия и горчив живот на бѣжанията. Кръв плиска ежедневно там!

Бѣсна напасть е връхляла Добруджа. Народ а пъшка. Свободата е погребана!

Палачите потриват ръка. О. Н. — Пилат — измива окървавения си пръст. Злокобен вой на хиени прорязва добруджанските поля!

Въ провинцията вилнѣе страшен терор

Пишат ни от Разградско:

„Тукъ въ Дели-Ормана вилнѣе страшен терор, който може да съперничи съ достоинство на Кърджалийските времена. Отъ всичко онова, което става тукъ, човѣкъ не може да не се възмути отъ дѣнѣ душа, пъкъ ако щете и да не се поизплаши.

„Ние бѣжанците, които избѣгахме отъ кървавия режимъ въ Добруджа, сж нищо не можемъ да различимъ този режимъ отъ тоя вилнеющъ изъ този Делиормански край, освенъ съ това, че тамъ сж цинцари и власи, а тукъ „българи“.

„Отъ хилядите факти на тероръ упражняванъ надъ насъ бѣжанците, достатъчно е да Ви споменемъ само нѣкои, за да Ви стане ясно при какви условия живѣемъ.

(Тукъ като ни описватъ случката съ началника на пощата въ с. Заветъ, която ние поместаме на друго мѣсто въ настоящия брой на в-ка и за която имаме сведѣния порано, писмото продължава).

Камбани възвестяватъ „възкресение“.

Добруджанското сърдце се свива отъ болка устните сж въ недоизказана закана и проклетие. Безмълвна клѣтва снова отъ село на село, отъ човѣкъ на човѣкъ. Съзнанието се прояснява, вѣрата за по добри дни се възвръща.

„Ще възкрѣсне, ще възкрѣсне“ трѣпне въ борчески стремежъ оголялата добруджанска снага.

„Ще възкрѣсне свободата“ отгласятъ милионите сърдца на обезправените и експлоатирани на земята и този общъ стонъ се надига, засилва се, за да откѣрне тежката надгробна плоча.

Възкресение на свободата приближава!

Съ общи усилия и братска помощъ угнетените ще възвестятъ своето освобождение! И обрадвани добруджанци ще си отдъхнатъ. Ще тържествува мира и творчеството!

Празника на свободата.

Да работимъ за него, За деня въ който сърцата ще се радватъ, болката ще се забрави и ще можемъ облекчени да се поздравимъ!

Възкрѣсна, възкрѣсна!..

„Въ село Узунджа-Аланъ извѣстиятъ активенъ членъ на В.Д.Р.О. Петъръ Бѣчевъ си е распасалъ пояса и напълно диктаторствува въ селото. Тормози както бѣжанците, тъй и мѣстното население. Въ 1928 год. той бѣше се почувствалъ малко застрашенъ дерибейството и за да си осигури подкрепа отъ свои хора ходи въ Добруджа и си докара нѣколко роднини съ помощта на които днесъ тормози както селото Узунджа-Аланъ, така и околните.

„Веднѣжъ въ една кавга съ единъ виденъ селянинъ той заплаши последния да не се бърка въ работите му, защото ще изпита умразата му. И наистина следъ десетина дена идватъ три непознати за селото лица и викатъ както въпросния селянинъ, така и други двама и ги биятъ до кръвъ“.

2. Въ село Синджирли-Куйджукъ настоятелството на Д-во „Добруджа“ бѣше въ рѣцетъ на хора които не искаха да бждатъ орждия на В.Д.Р.О. Испратенъ на утвърждение протокола за избора не бѣше утвърденъ отъ И.К. на съюза, защото хората избрани отъ емиграцията не сж били тѣхни!

Опровержение

Нѣкой ромѣнски вестници („Универсул“ отъ 26. III. и др.) съобщиха, че на 23 мартъ т. г. 12 комитаджии, въоръжени съ пушки, револвери и бомби, сж се явили въ гората Каракузъ (силистренско). Комитаджиите сж носили съ себе си много човали съ ирединтистични манифести и вѣстниците „Свободна Добруджа“ и „Добруджански гласъ“. Вѣстниците и манифестите били разпространени изъ селата.

Понеже нѣкои български вестници („Зора“) предадоха горните измислици като чиста монета, редакционния комитетъ на „Свободна Добруджа“ е принуденъ категорично да заяви, че „Свободна Добруджа“ нѣма нищо общо съ каквито и да било въоръжени комитаджийски банди и той не е прашалъ никакви вестници съ такива.

На Комитета сжщо не е известно за съществуването на в-къ „Добруджански гласъ“. Този фактъ ясно говори, че легендата за човали вестници носени отъ комитаджии е измисленъ претекстъ за нови разказвания тормозъ надъ добруджанското население, които се и извършиха.

Редакц. Комитетъ

Партизанство съ оземляването на бѣжанците

Пишатъ ни отъ село Шекере — Разградско:

Тукъ преди нѣколко години бѣше оземленъ беловласия добруджанецъ Алеко К. Стояновъ. Напоследъкъ се правятъ постѣпки да бжде той отземленъ понеже билъ пенсионеръ. Истинските причини обаче, сж тия, че на 9 XI м. г. въ селото не правителството загуби изборите за окръжни съветници. Този свои неуспѣхъ правителствения партизани ведно съ разградския Околийски Началникъ и старшия пол. стражаръ заведующъ шекеренския полиц. участъкъ, преписватъ на бай Алеко когото обвиняватъ, че билъ Вичевистъ и не знамъ още какъвъ си, макаръ и той да е 30 год. партизанинъ на Либералите.

Отъ писмото което последва отъ Главната Дирекция за

За зла честь на бѣжанците, обаче, внезапно умря уважавания отъ всички бѣжанци председател на Д-вото бай Петъръ М. Тепелиевъ, и веднага следъ неговата смъртъ въ селото идва Георги Йордановъ членъ на „Вишия“ Съветъ на Съюза и членъ на В.Д.Р.О., свиква събрание и назначава само за форма председателъ Петъръ Мезевъ, а за секретаръ-касиеръ Йорданъ Яневъ членъ на В.Д.Р.О. който фактически ще ръководи Д-вото.

Написватъ протоколъ, обаче подписва го само единъ човѣкъ, защото хората не сж съгласни съ това. По този случай писа и в-къ „Добруджа“, обаче предава случая съвършено фалшиво.

Това сж само нѣколко изъ хилядите случаи на насилия на които е подложена добруджанската емиграция.

Селянинъ отъ Синджирли-Куйджукъ

настаняване на бѣжанците ясно личи, че има подадено доносческо заявление.

„Ние бѣжанците питаме: до кога този тормозъ надъ насъ и гавра съ нашия интереси? Та нима срещу парчето земя което държавата по дългъ ни дава ще трѣбва да продадемъ съвестта си и да станемъ партизани на Сговора?

„Но ние питаме и нашия „водачи“ отъ съюза „Добруджа“ къде сж тѣ да защитятъ интересите на бѣжанците когато тѣ тѣй грубо се тѣпчатъ отъ тѣхните патрони? Или тѣ се грижатъ само за секвестраните имоти на нѣколкото български чорбаджии въ Романия и за осигуряване топлине си чиновнически мѣста, а отъ насъ само искатъ пари.

Но нека и тѣ и чорбаджиите имъ да знаятъ, че съ този начинъ на действие не ще спратъ добруджанската емиграция отъ борческия ѝ път“.

с. Шекере

3.II. 1931 г.

Група бѣжанци

Дѣлото на Д-ръ П. Вичевъ насрочено

На 9 т. м. — велики четвъртъкъ — въ Соф. окр. сждъ първо наказателно отдѣление ще се гледа дѣлото заведено противъ нашия водачъ Д-ръ П. Вичевъ по чл. 6 и 19 на З. З. Д., заради книгата „Националния и колониялен въпросъ“, по която той бѣ хвърленъ въ затвора. Добруджанската емиграция която правилно оцени, че съ арестуването на Вичевъ се цели да се нанесе ударъ на лѣвицата въ движението и се дигна на протестъ противъ този опитъ, очаква оправдателна присжда за своя водачъ и вѣрва, че скоро ще го види свободенъ въ своите редове.

Арестуваните въ Варна пребити отъ бой

Отъ Варна ни съобщаватъ, че арестуваните презъ м. януарий т. г. въ връзка съ нѣкаква „конспирация“, между които има и 5—6 души добруджански деятели отъ Варна и околната, а така сжщо тамъ е и Минчо Димовъ отъ Нови-Пазарско, сж били пребити отъ бой.

Следъ като сж били бити и изтезавани отъ мѣстни полицаи, пристигнала специална група полицаи отъ София, която сжщо ги подложила на инквизиция. Всички следъ като сж бити, нощно време сж изкарвани вънка и заплашвани, че ще ги убиятъ, ако не признаятъ онова което е нужно на полицията и пакъ връщани и бити въ обществената безопасност. На известния добруджански деятель Рашко Чорбаджиевъ отъ побойщата е счупенъ крака. Ето вече два месеца отъ като е изпратенъ въ затвора и още не може да стѣпва и по всичко изглежда ще остане сакатъ. Говори се, че между арестуваните имало единъ който е полудялъ отъ побойщата.

Извѣстиятъ тѣзи тревожни извѣстия за арестуваните добруджанци противъ които въпреки старанията на полицията, още не могатъ да се скѣрпятъ обвинения, ние протестираме срещу насилията и варваризма на който сж подложени, тия невинни борци и искаме незабавното прекратяване на следствието и пускането имъ на свобода.

Добруджанската емиграция трѣбва да продължи съ удвоени усилия борбата си за освобождението на арестуваните и спиране произвола надъ борческите движения въ България.

Крадите и отъ парите на Коренежъ

Началникъ за който разправятъ, че злоупотѣбилъ надъ 50,000 лева

Въ с. Заветъ, Разградско — началникъ на пощата е Недѣлчо Даскаловъ, който е протеже на В.Д.Р.О. За сжщия се носеше слухъ, че като председател на бѣжанците въ комисията е злоупотѣбилъ надъ 50,000 лева отъ парите за Коренежъ отпуснати за бѣжанците. По този случай се бѣше произвела анкета, която както разправятъ установила, че сж крадени отъ бѣжанските стотинки.

Научили за това обаче, тарторите на В.Д.Р.О. веднага се разтичали да спасяватъ своето протеже. Чрезъ Ст. Боздугановъ и Т. Ракаджиевъ тѣ заплашватъ бѣжанците да извъртятъ показанията си въ полза на злоупотѣбителя.

Ние обръщаме вниманието на Г-нъ Разградския Прокуроръ и питаме: може ли да се държи на служба единъ човѣкъ за който се знае, че е злоупотѣбителъ? Или въ Булгаристанъ всичко може.

Първата Конференция на Лъвицата в Добруджанското движение

(Продължение от брой 80)

Края на речта на д-р Ас. Паневъ.

Драги делегати,

Този въпрос не е принципален и аз считам че лесно ще го разрешим. Касае се да се подбере най-подходната форма чрез която нашата лъвица може да се проявява, да печели извън деня в деня по-малко сторонници и въ същото време да гарантира организационността си в акциите.

Емиграцията днес може да се раздели на три. Една част е тая която върви със насъ. Втората — която по едни а други причини (заблуда, неуяснение, изгоди, страх от преследване, насилие и пр., като се има предвид че отритото вмешателство на властта на страната на фашизираните водачи играе значителна роля) стои още при полицейската дясница начело съ И. К. Третата — която по едни а други причини (заблуда, неуяснение, изгоди, страх от преследване, насилие и пр., като се има предвид че отритото вмешателство на властта на страната на фашизираните водачи играе значителна роля) стои още при полицейската дясница начело съ И. К. Третата — която по едни а други причини (заблуда, неуяснение, изгоди, страх от преследване, насилие и пр., като се има предвид че отритото вмешателство на властта на страната на фашизираните водачи играе значителна роля) стои още при полицейската дясница начело съ И. К.

Емиграцията днес може да се раздели на три. Една част е тая която върви със насъ. Втората — която по едни а други причини (заблуда, неуяснение, изгоди, страх от преследване, насилие и пр., като се има предвид че отритото вмешателство на властта на страната на фашизираните водачи играе значителна роля) стои още при полицейската дясница начело съ И. К. Третата — която по едни а други причини (заблуда, неуяснение, изгоди, страх от преследване, насилие и пр., като се има предвид че отритото вмешателство на властта на страната на фашизираните водачи играе значителна роля) стои още при полицейската дясница начело съ И. К.

Емиграцията днес може да се раздели на три. Една част е тая която върви със насъ. Втората — която по едни а други причини (заблуда, неуяснение, изгоди, страх от преследване, насилие и пр., като се има предвид че отритото вмешателство на властта на страната на фашизираните водачи играе значителна роля) стои още при полицейската дясница начело съ И. К. Третата — която по едни а други причини (заблуда, неуяснение, изгоди, страх от преследване, насилие и пр., като се има предвид че отритото вмешателство на властта на страната на фашизираните водачи играе значителна роля) стои още при полицейската дясница начело съ И. К.

една здрава мрежа за събиране на масите и тяхното организирано проявление? Друг би казал, може би, че съюзът бихме могли да живеем по стегнат организационен живот и бихме развивали свободно организационната си и публична дейност. Ако наистина липсата на наш съюз е причината властта да ни пречи, бихме могли да предътем аргумент. Така ли е обаче въ действителност? Примера съ младежкия ни съюз е категоричен. Ето вече редица години устава му не се заверява и се пречи на най-обикновеният му акция, като вечеринки, реферати и пр. Няма ли да сполъти същата съдба и нашия съюз? Да, казвам азъ. Защото властта ни пречи и гони, не поради това че ние сме съюз, а съвсем по други причини. Причини които ще продължават да съществуват и следва прокламиране на съюза ни. Що се касае пък за по стегнат организационен живот на лъвицата, ние можем да го постигнем и въ комитетите, стига да работим здраво за него.

Ето защо азъ съм сторонник и защитник на акционните комитети. За нашата халта в организираната ни проява сме виновни ние, а не комитетите.

Накрай нека се спра накратко и върху единната борба на всички национално и социално-економически поробени, която добруджанската лъвица възприема.

За да дойдем до това разбиране, причините сж въ нуждата ни от съюзности въ борбата. Никой нма да отрече, че такива добруджанския народ намира въ национално поробенит въ Ромъния, балканит, Европа и Свѣта, които сжшо така изпитват режима на кървава денационализация и обезправяване. Съюз за общ отпор и настъпление на бесарабци, буковинци, банатци, трансилванци и добруджанци въ Ромъния; съюз на хървати, македонци, словенци, косовци, тракийци и всички други национално поробени на балканит, за обща борба срещу поробителит; съюз въ европейски и свѣтовен мащаб на сжщит — ето начина по който национално поробенит ще представляват, наистина, една сила, годна да се противопостави на робията и да се бори за събарянето ѝ.

За тая робия азъ ви горихъ — тя е империализма. На повърхността на общественит борби ясно вече се очертават лагерит. Угнетенит и експлоатирани маси надигат исполинския си ръст и напъват сили за да снемат най-после тежкото бремене, което шепа ненаситни изедници сж имъ наложили. Тяхната борба е борба срещу робията и обезправяването, срещу империализма, който и насъ изяжда. Тъ сж нашит съюзности обективно дадени и който бѣга отъ тяхъ, разединява силитъ, подпомага врага.

Безспорно, нашата лъвица е извънпартийна, надъ партийна, като цѣло. Тя не може и не бива да се прилива къмъ тая или она политическа партия. Това могат да правятъ отдѣлни нейни членове или групи отъ такива, стига съ това да не влизатъ въ разрѣзъ съ идеинит ѝ схващания. Нашата лъвица, обаче, има дългътъ да подкрепя всички акции на народнитъ маси, които сж въ

пътя на общата освободителна борба. Тя носити дългътъ да търси подкрепата на тия маси въ всѣко свое политическо проявление, съ което не само се явява по силна и устойчива, но и гради разбирателството — единната борба на всички поробени, единствения залогъ за добрия успѣшенъ край.

Нека кажа нѣколко думи и за грѣшкитъ на Централ. добр. акц. комитетъ.

Центр. добр. акц. комитетъ направи много малко презъ отчетния периодъ. За изграждането на мѣстни акц. комитети, азъ бихъ казалъ, че нищо не е сторено. Извънъ комитетитъ въ Русе и Варна, които неотдавна се сформираха, други ние нѣмаме. И ако азъ обвинявамъ Ц.Д.А.К. за това, то е защото случитъ съ Русе и Варна ни показваха, че не слабото ни влияние всрѣдъ емиграцията е причина за малочислеността на комитетитъ, а нашата бездейност. Разясненията, които ний дадохме на другаритъ отъ Русе, настойчивостта и убедителността ни въ тази насока, както и нѣколко посещения на Варна отъ членове на Ц.Д.А.К., бѣха достатѣчни за да изникнатъ тамъ комитети. Направихме ли това и съ другитъ пунктове? Не.

Затова и цѣлата отговорност за малочислеността на комитетитъ тежи на Ц.Д.А.К. Той не направи нито една по serioзна обиколка. На много пжти за такава бѣха избирани хора, но по едни или други причини тѣ не заминаваха. Вѣрно е, че безъ пари нищо не върши, но вѣрно е сжшо така, че и съ оскѣднитъ средства, които имаме, можеше повече да се направи. Защото не бѣ причината липса на средства която попречи на обиколката ни срещу Варненския конгресъ. Ще кажъ за себе си, като единъ отъ посоченитъ отъ Ц.Д.А.К. за тая обиколка, че не заминахъ по две причини: едната — че въ акционния комитетъ едва въ последнитъ дни се дойде до разбирателство по отношението ни къмъ конгреса и другата — че вследствие разногласията ни въ комитета по този въпросъ и по много други, личната ми годност, пъкъ и тая на другаритъ ми, бѣ доста отслабнала. Казвамъ това не за да се оправдая, а за да ви посоча грѣшки, независимо чии, върху които ще трѣбва конференцията много сериозно да се спре.

Друга крупна грѣшка на Ц.Д.А.К. е шаткавата му позиция, която той взе по Европейския Селско-Земледелски конгресъ, свиканъ презъ м. мартъ т. г. въ Берлинъ. Тая му позиция попречи на делегатитъ — добруджанци да популяризиратъ схващанията на конгреса всрѣдъ добруджанската емиграция, и стана причина да изгубимъ повече отъ два месеца въ безплодни заседания.

Въ непълното и недостатъчно бойното провеждане на много други политически акции на лъвицата, Ц.Д.А.К. има сжшо така голѣма вина. И тая е, че той не бѣ достатѣчно подготвенъ, въ смисълъ на персоналия си съставъ, да се явятъ като ръководачъ — изпълнител на идеинитъ ни и повече тактически повели.

Съществува въ нѣкои отъ другаритъ ни схващане, че благодарение социалната пѣстрота на лъвицата, може да има уго-

варяне и споразумения за изравняване на борбата ни. Това схващане е погрѣшно. Безспорно е нашата социална пѣстрота, на безспорна е и истината, че национално-революционната идеология на лъвицата, хармонично ни сплита въ едно цѣло, недѣлимо и хомогенно. Тая е, която изравнява нашитъ борби.

Свършвамъ съ апела: Най-сериозно отнасяне къмъ въпроситъ, които се повдигатъ; трезвото имъ обмисляне по пжтя на критиката и самокритиката; загриженостъ и строга обективностъ при разрешаването имъ; и ние ще направимъ една действително дѣлова крачка въ тежката, но права и велика освободителна борба.

Бурни ръкоплѣскания.

* * *

Въ брой 78 на в-ка ние вече писахме за общата работа на конференцията. Тукъ ще отбележимъ, че следъ обстойнитъ речи на Вичевъ и Паневъ, настѣпи едно уяснение по главнитъ идейни позиции на движението. Взеа думата, Ив. Георгиевъ, П. Михайловъ, Кир. Обретеновъ, Пано Видовъ, Генчо Димитровъ, Ив. Русевъ, Ф. Томовъ и др., които допълниха нѣкои пропуснати работи, разкритикуваха грѣшкитъ и бездейността на А. К.

Особено полезни бѣха мислите на провинциалнитъ делегати, които изтъкнаха болкитъ на бежанците въ села и градове. Въ разискванията взе повторно думата и председателя на конференцията Цонин Калчевъ, който както изтъкнахме по-рано въ първата си речъ говорейки за идеологията и тактиката на движението, беше изказалъ известни погрѣшни мисли като каза: „че ние се боримъ за свободна и независима Добруджа, пъкъ ако щете и за балканска федерация“, които Паневъ, Ив. Георгиевъ и други разкритикуваха, и обяснявайки разбирането си по идеологията и тактиката на движението, заяви, че и той не разбира иначе въпроситъ освенъ така както изказалите се другари и ако въпрѣки това той е билъ криво разбиранъ, то се дължи на недоизказаностъ. Колкото за изрече: „пъкъ ако щете“, той счита, че това е било грѣшка на езика, или както се изрази, било „lapsus lingui“.

Следъ тѣзи разисквания и уяснения, приеа се резолюциитъ които ние печатахме, избра се новъ А. К. и конференцията се закри съ кратка речъ отъ д-ръ П. Вичевъ. Съ съзнанието за завършена успѣшна работа делегатитъ си разотидоха.

Добруджанци,

Протестната кампания противъ терора надъ добруджанското движение продължава. Свиквайте събрания и конференции, вземайте резолюции и ги пращайте до министеръ-председателя и копия до пресата.

Събирайтъ суми за подпомагане семействата на арестуванитъ добруджанци които сж въ страшна мизерия.

Всички събрани и най-малки суми веднага да се изпращатъ чрезъ записъ или препоръчено писмо на адресъ: Д-ръ Ас. Паневъ Царь Самуилъ 56.

Родители пращайте синовете и дѣщерите си въ организациитъ на Д. М. С.

Работническа колона

„Поефтеняването“ на живота и работническитъ надници

Страшна мизерия и гладъ души цѣлятъ работенъ народъ въ България. Въ лапитъ на нех изнемогватъ и стотици хиляди бѣжанци отъ Добруджа, Македония, Тракия и Западнитъ покрайнини. Безработицата която е разперила криле въ цѣлата страна е обхванала почти всички и едва ли на единъ работникъ се набира въ годината да работи по 2—3 месеца и то съ мизерна надница отъ 30—40 лева. А грамадна частъ отъ бѣжанскитъ маси сж работници.

Съ тази надница отъ 30—40 лева получавана 2—3 месеца въ годината, работника трѣбва презъ цѣлата година да се крепи да не умре отъ гладъ. За да се заплаща така нищожно труда, изиграха голѣма роль и подкупнитъ вестникери които се събраха да пишатъ извънъ продажната преса, че живота е поевтинялъ, и надницитъ трѣбва да се намалятъ. Въ сжщностъ обаче живота далечъ не е поевтинялъ. Почти всичко, освенъ хлѣба, си запази цената.

Като резултатъ сжщо на това „поевтиняване“, държавата побърза да намали заплатитъ на чиновницитъ. Господаритъ отъ частното производство окуражени отъ това, сжщо намаляватъ надницитъ на половината и по този начинъ днесъ стигнахме до мизернитъ надници по 30—40 лева.

До като това става съ надницитъ то съвършено друго е положението съ ценитъ на ония предмети отъ които работника има нужда, а така сжщо и съ билетитъ на ония мѣста където работника има нужда да отиде. Така наприимъ: Соф. градска баня не само, че не намали билетитъ, а ги увеличи съ два до петъ лева, като I класа стана отъ 14 на 18 лева, II отъ 10 на 12 и пр.

А знае се, че банята е една необходимостъ за здравето на работния народъ изложенъ и безъ това на разни заболявания поради голѣмата мизерия въ която живѣе.

Така е и съ трамваитъ Почти всички бѣжанци и работници живѣятъ по покрайнинитъ на голѣмиятъ градъ и ходятъ на работа. За да стигнатъ на време, тѣ волю неволю, сж принудени да взематъ трамвай.

Освенъ, че по спиркитъ чакатъ съ часове и се блѣска до като се качатъ, но тѣ трѣбва да плащатъ и по три лева, а ония които живѣятъ по княжевската линия надъ 3-ий гаражъ по 5 и 7 лева, за едно отиване или връщане.

А какъ се изкарватъ тия пари при тази безработица и мизерни надници? Поевтинялъ животъ, а когато надницата на единъ общъ работникъ бѣше отъ 80 до 100 лева и на всѣкъ се намираше работа, трамвайната такса пакъ бѣше 3 лева, а къпането въ банята 8—10 лв. Така е съ всички други цени сжщо и съ данѣнитъ.

Срещу тѣзи неправди и мизерия на работницитъ, бѣжанцитъ и всички обезправени и експлоатирани, трѣбва да се води задръжна борба.

Ние бѣжанцитъ не трѣбва да се занимаваме само въ голѣмата политика за освобождението на поробенитъ ни Родини, а да се боримъ и за подобрене положението ни като трудящи се тукъ и за създаване елементарни условия за човѣшки животъ.

Работникъ — Бѣжанецъ

Четете в-къ „Свободна Добруджа“

Австрогермански митнически съюз и „ПАНЕВРОПА“

Идеята на г. А. Бриянъ за Паневропа, въ смисъл на економическо сътрудничество между европейските държави, водеща до обединяването им въ една обща единица, даде много надежди на едни, а за други остана да избистри съзнанието и да разпръсне последните лъжи за какво-годе подобрене на тежкото им положение до последна на мърорипията, хождащи отъ поробителитъ империалисти.

Първитъ бѣха финансовитъ агенти на Европа. Тѣхното обидеждаване идваше съ мильта, че следъ едно разбирателство помежду си, тѣ ще могатъ да притѣпятъ противоречивитъ си интереси и така обединени да утвърдятъ позицитъ си като поробители и експлоататори и да затегнатъ общи си фронтъ срещу Свѣтла Русия, която за тѣхъ се явява, безспорно, смъртенъ врагъ.

Другитъ — това бѣха една частъ отъ народнитъ маси на Европа, между които и доста така нареченитъ национални малцинства. Въ една „Паневропа“ на Брияна тѣ искаха да видятъ, колкото и смѣтно, началото на една нова ера, — първата стѣпка за премахване на робията и обезправяването на това европейско единение, въ което че се откроява по-тъмла сѣдба за тѣхъ, следъ олюковата горчиви опити и разочарования.

При такава психологическа и политико-икономическа постановка се оповести Австро-Германския митнически съюзъ. И всѣко той да бѣде поздравенъ, тѣ останалитъ европейски държави, като шагъ къмъ реализирането на Паневропа, срещу него кракнаха всички. Кой по-въздържано, кои по-високо, рияновата Франция най-тревожно. И блѣсна пълкеница на г. Брияна. Той изтегна ножа още при първитъ родини болки, готовъ да умъртви собствената си рожба.

Трѣбва да подчертаемъ, че окарно, Хагската спогодба, пакта Келогъ и безбройнитъ въещания на О. Н. сж стѣлени по която се дойде до Паневропа. Всички тѣ бѣха рѣдко прокламирани, като разединителна прохлада въ европейския, нажеженъ до прѣска, котелъ. Паневропа трѣбваше да премахне и последнитъ опасности отъ взривове. А първия опитъ — извършенъ въ неинъ духъ съ Австро-Германския митнически съюзъ вмѣсто това, нарани смъртно и предсказва роваля й, а наедно съ нея и громоляването на цѣлата стѣла по която тя се изкачи. И о Локарно, пакта Келогъ и пр. бѣха мѣжичелната, но въ упорство носена бременностъ въ очакване на младенца — спасителъ, Паневропа се яви въ свѣтъ като уродъ и не оправдала очакванията, разтревожи хората си. Не само това, имаме всички признаци и укаания, че тая уродлива рожба бѣде премѣната.

Австро-Германската митническа спогодба можѣ да бѣде омбѣ за останала империалистическа Европа и да постави деята за „общността“ на първния одъръ, не затова че презъ нея се дава нѣщо на народнитъ маси или пъкъ се рѣгва срещу робията и експлоатацията, а защото чрезъ нея се засилва и заплашва съ адигане и претенции германския империализмъ. Тая чиста роба империалистически актъ, който е реаленъ резултатъ на премежа на империалистичъ за

разбирателство и съглашение, не се явява насоченъ срещу империализма като цѣло, а само създава единъ новъ конкурентъ въ обсега му. И затова този вой. Вой не срещу робията — национална, политическа и економическа, а вой за запазване на робията и плячката отъ нея за себе си, въ който лѣсна хищнически имъ жѣби.

Съ това, за всички ония, които по едни и други причини още вѣрваха въ по-добри дни които ще дойдатъ отъ и чрезъ потиснитѣ, стана ясно, че не тѣхния халъ на онеправдани и експлоатирани е вдъхновявалъ и ръководилъ творцитъ на Паневропа. Че чрезъ нея не се е цѣлило премахването на робията — политическа, економическа и национална — а това сж биле смѣтки между потиснитѣ — империалисти, захраняване на своитъ собствени интереси, за зетягане все повече и по-здраво веригитъ.

Освенъ престѣпно-грабителската природа на Брияновата Паневропа, лѣснаха и нечестивитъ неизброими съглашения, пактове и разбирателства които я предшестваха и които, като нейно зачатие, не се различаваха въ нищо по сѣщество и целъ отъ нея. И лѣжатушачитъ се още известни „малцинства“ и частъ народни маси ще афоресатъ и афоресватъ вече този гафъ на империалистичъ, а наедно съ него и престѣпната имъ утроба, която още при своето зачатие готви уловки и разчиства пѣтя на потиснитѣ — експлоататори. И тѣ наедно съ осъзнатитъ се порано народни маси ще изтрѣнатъ тая утроба и ще заченатъ своята собствена рожба — свободата.

На кречаталата отъ в. „Добруджа“

За радостъ на емиграцията тѣ сж само нѣколцина. Затова пъкъ непрестанно тракатъ, та дано се излѣже нѣкой добруджанецъ да отиде при тѣхъ.

Тракатъ синковитъ споредъ водата. Пригласятъ на чорбаджитъ си, макаръ че млѣзото сж народнитъ свободи, народнитъ права. Нали отъ него ще кусатъ и тѣ — какво ги е еня за народа.

Тѣй пригласятъ тѣ на „свѣтостъ и „ненарушимостъ“ на „мирнитъ“ договори, на „справедливото“ и „спасително“ О. Н. Тракаха и на Маниу, тракатъ и на Венизелосъ и неговата „Балканска федерация“. Тракатъ и на — „свободна“ българска Добруджа — на своитъ господари тукъ.

Тракатъ кречаталата и повтарятъ: — Комунисти сж, комунисти сж. — Зеръ то е найдоброто млѣзо за сега.

А добруджанския народъ въ емиграция и отвѣдъ, погнусенъ отъ тѣхъ и тѣхнитъ господари, руши бентя и отбива водата на изедническата воденица, за да спратъ наедно съ нея и гнуснитъ кречатала.

И той ще успѣе, защото правото е на народа.

Тракайте, тракайте. . . Сѣдбата ви е такава — жалка сѣдба на кречатала.

П.

Поминала се е на 19 мартъ т. г. съпругата на нашия сънародникъ Борисъ Н. Тулешковъ родомъ отъ Малка Кайнарджа силистренско.

Нашитъ съболезнования къмъ опечаленитъ.

Ние апелираме къмъ добруджанската емиграция да не се подава на разнитъ заплашвания, клюки и провокации, а съ удвоена енергия да продължи разобличителната си борба, срещу предателския и шпионския И. К. на съюза „Добруджа“ и неговиятъ крепителъ разбойническата банда В.Д.Р.О., а така сжщо; срещу намѣската на полицията въ нашето движение и терора който се упражнява надъ лѣвицата въ добр. движение, като съ писменни протести, събрания и други, протестира срещу терора и иска освобождението на Д-ръ П. Вичева, а така сжщо и на задържанитъ въ Варна добруджански деятели.

(Изъ комюникето на Центр. Добр. Акц. Комитетъ).

Патриотаритъ отъ в-къ „Добруджа“ притиснати до стената

Съ хората около в-къ „Добруджа“ като личности ние не сме имали и не бихме желали да имаме нѣщо общо. Заставаме на една идейна позиция прѣмо противоположна на тѣхната предателска патриотарска политика, ние ги изобличаваме и изобличаваме; първо като служители на чужда за добруджанци кауза — партизански орджия на властващитъ партии въ България; и второ, като носители на едно разбиране по добруджанския и общо националенъ въпросъ, което прѣгрѣща като методъ на борба пълзене по коремъ предъ европейския империализмъ и неговото застрахователно Д-во наречено О. Н., а така сжщо и бандитскитъ набѣги около границата и въ самата Добруджа. Изобличаваме сме хората отъ И. К. и около тѣхъ, и държимъ на това, че тѣ покровителстватъ една група наметнала си „революционна“ мантия, хората на която не сж нищо друго освенъ форменни разбойници отъ които е писнало цѣлото население около границата. И въ настоящия моментъ въ редакцията ни постѣпватъ маса писма които изнасятъ золумитъ на тая банда. Прѣдъ никакви „етични“ съображения ние не ще се откажемъ да изнасяме тѣ факти и да демаскираме и унищожимъ политически тая банда, още повече че срещу нейнитъ куршуми често отправени срещу главитъ на наши достойни другари и дейци, ние имаме едно оржие — откритата критика на мръснитъ имъ дѣла, предателства и убийства. Ние ли сме криви, че фактитъ сж така изобличителни?

Срещу тая наша борба какво ни противопоставиха хората около в-къ „Добруджа“? Мръсни доноси, клевети, ругатни и лични нападки. Не бѣха ли тѣ които писаха по цѣли тиради за всѣкого отъ нас, че единъ билъ пиянъ Д-ръ, че нѣмалъ дипломъ за докторството си, другъ билъ дивъ докторъ, трети общарски чиракъ господарката на когото вършела незнамъ какво си, четвърти простакъ дърводелецъ, пети арабаджия, керханджия и незнамъ що си, другъ мѣлхопахъ адвокатъ и пр. и пр. гадости.

Когато обаче и ние стѣпихме на тая почва и само съ нѣколко въпроса (поискаме да имъ покажемъ, че ние може да сме общари, арабаджии и дърводѣлци, но не сме крали отъ народния залъкъ за да правимъ палати, не сме изнасилвали нещастни момичета, че може да ни сѣдятъ заради открито, честно изповѣдане на разбиранията ни по добруджанския и общо националенъ въпросъ, но не ни взиматъ гаранции за престѣпна търговия и разни други „благородни“ разбойничества, както това става съ нѣкои отъ първитъ хора на тия които ни клеветятъ и инсинуиратъ, тѣ се оплакватъ, че сме напуснали идейната позиция и сме се ровели изъ частния имъ животъ.

Идейна позиция ли?

Та на нея ли седяхте по конгреситъ на Съюза отъ 1925 год. насамъ когато съ побоища, арести и заплашвания, съ убийства изъ засада, се налагаха за „водачи“ въ движението? Идейна борба ли водихте и водитъ когато съ полиция и бандити не допускахте въ събранията на организацията ония които хиляди пѣти повече отъ васъ иматъ право да се интересуватъ отъ борбитъ за свободата на Добруджа и да чертаятъ пѣтя на своята организация? Идейна позиция ли сж убийствата които Вие насърчавате и оправдавате? Идейна борба ли сж доносническитъ Ви писма срещу организациитъ на добруджанската младежъ? Най-после отъ идейни подбуди ли се погаврихте и съ убийството на Ганчо К. Петровъ като писахте че билъ назначенъ секретаръ на комунистическа ядка, като очевидно се сочи за такава единната организация на добруджанската младежъ въ София, — съ целъ да бѣде тя разтурена — и чийто редовно избранъ секретаръ бѣше той?

Бихме Ви посочили още десетки случаи на предателството Ви, но да допуснемъ за моментъ, че като Ви притиснахме до стената сте се корегирали. Нищо по хубаво за насъ отъ това. Следъ като не можахте да спрете победниятъ ходъ на добр. революция съ физически убийства, много сте малки да убийте нейната свѣтла идеология, защото оржията Ви сж тия на патриотарството, анексионизма и войната, обличени въ новата мантия на фашизма, но отречени отдавна отъ живота и обективната действителност, отхвърлени отъ добруджанскитъ народни маси.

Какъ се ограбватъ тракийскитъ бѣжанци

Пишатъ ни отъ Хасково:

„За да се види какъ се крепятъ патриотарскитъ организации и съ какви средства и методи си служатъ спрѣмо бѣжанцитъ, ще изнесемъ следния случай: Преди нѣколко седмици е виканъ въ тракийската организация единъ старикъ тракийски бѣжанецъ и му казватъ, че дължи къмъ организацията 500 лева. Чуди се и мае старика отъ кжде има да дава толкова пари и най-после задава въпроса на тия които му искатъ паритъ. Отговарятъ му, че на едно събрание се гласувало, че всѣки тракиецъ който получава облигации е длъженъ да внася едно на сто въ организацията. Обяснява имъ човѣчеца. „Абе азъ не зная за какво сте гласували, но паритъ които получихъ отъ облигациитъ изадохъ“. — *„Изаялъ не изаялъ, не е наша работа. 500 лева и туй то“*, билъ отговора. Обяснява имъ човѣка: „Абе, бѣжанецъ съмъ отъ 1924 год. Тукъ ми се помина жената. Остави ми две деца, които азъ трѣбва да гледамъ. Обли-

гациитъ не останаха. Нѣма и пари. Сега съмъ безъ работа и вие ми искате 500 лева, отъ кжде да ги взема?“ Като видяли, че не могатъ да взематъ пари, г-дата го накарватъ да подпише бележка, че не дава, *„пъкъ по-нататѣкъ тѣ си знаели работата“*.

Така патриотаритъ помагатъ на тракийскитъ бѣжанци. Обърнали сж организацията на фашистко и хайдушко гнѣздо и нѣколко думбази каквото искатъ това правятъ. Никакви събрания не свикватъ на емиграцията, за нищо не я питатъ. Само когато е необходимо да й взематъ паритъ, тогава я търсятъ.

гр. Хасково, 6. III. 1931 г.

Изстрадалъ тракиецъ

Още за конференцията на пишманъ добруджанцитъ

Уваж. редакторе,

Чета въ в. „Добруджа“ бр. 128 отъ 14 мартъ т. г. подъ заглавие: „Една хубава инициатива“, хвалби за състояла се нѣкаква конференция на пишманъ добруджанци и не можахъ да се стѣрпя да не изкажа възмущението си срещу умилкванията предъ тия пишманъ добруджанци. Казвамъ пишманъ добруджанци, защото станаха 17 години отъ заробването на южна Добруджа, а повече отъ 50 г. отъ смѣната на турското съ ромънско робство въ северна Добруджа, и повече отъ 15 години отъ като сѣществуватъ добруджански организации, а тия господа до днесъ не сж се явили въ организацията, а сж гледали само спекулантскитъ си смѣтки.

Споредъ сжщия в-къ следъ изслушване фашистката речъ на известния синодаленъ пѣхъ и демагогъ Анг. Стояновъ „патриотичнитъ“ сърдца на тѣзи г-да забравили Добруджа, се трогнали и започнали единъ по единъ да се кълнатъ въ вѣрностъ къмъ дѣлото и да държатъ демагогски речи. Между другитъ е взелъ думата и нѣкой си Хр. Г. Поповъ, който следъ нѣколкоко думи се е забравилъ и е апелиралъ къмъ останалитъ присѣтствувачи за повече пожертвувателностъ за движението — морална и материална.

Чета и се чудя на тепебозлюка и безсрамие на тия господа и специално на Хр. Поповъ. Морална и материална пожертвувателностъ? — праздни думи. . . Ако има нѣщо да се ограбва отъ добруджанския народъ и емиграцията — може, но за дѣлото, — пазѣ Боже. Че това е така показва и дребния, но многозначителенъ фактъ, че сжщия този г-нъ Хр. Поповъ тази година когато се е явилъ при него да коледува добруджански хоръ при Д-во „Добруджа“ го е посрещналъ на улицата и за „дѣлото“ е далъ само сто лева. А нека се има предвидъ, че той е адвокатъ и заможенъ човѣкъ.

Отъ неговия сортъ сж и всички присѣтствували на тази конференция и ако в-къ „Добруджа“ възлага голѣми надежди на такива „хубави“ инициативи, ще си остане само съ рекламата, която имъ прави и за личенъ пѣхъ се подчертае, че служи не на емиграцията и Добруджа, а на шѣпа чорбаджии и ялнѣшъ добруджанци, които не знаятъ на кжде е Добруджа.

София.

Кварталецъ

Внесете си абонамента, ако до сега не сте сторили това.

Противъ терора надъ Добруджанското движение

и за освобождението на Д-ръ П. Вичевъ

До Господинъ
Министъръ - Председателя и
Министъръ на Вътрешнитъ
Работи А. Ляпчевъ.

София — България.

Копие:

Господа депутатитъ отъ парламентарнитъ групи на Земледѣлския Съюзъ, Работническата партия, Соц.-Демократическата партия, Радикалната Партия, Демократическата и Национал-Либерална партия и вестниците: „Свободна Добруджа“, „Добр. Знаме“, „Народъ“, „Землед. Знаме“, „Радикалъ“, „Знаме“, „Ехо“, „Единство“, „Независимостъ“ и „Работнич. Дѣло“.

Г-нь Министре,

Членовѣтъ на съюза за балканска федерация, въ Женева, посрещатъ съ възмущение новината за арестуването на д-ръ П. Вичевъ главенъ редакторъ на в. „Своб. Добруджа“, публицистъ и добруджански революционеръ, добре известен и твърде обичанъ въ жевенските срѣди и балканскитъ колонии въ Женева.

Мотиви на тоя насилственъ и неподсѣденъ актъ е билъ издаването на ценния трудъ на Брайдо „Националния и Колонияленъ Въпросъ“.

Взимайки подъ съображение, че въ България официално не съществува цензура; че въпреки това преди отпечатването на казания трудъ той е билъ цензуриранъ отъ властитѣ; че и следъ този дързкъ актъ Дирекц. на полицията е донесла издаването, и следъ една година е предприела преследване срещу издателя й,

ние заключаваме, че тая мѣрка отнемаща неговата свобода е изпълнение на поетъ ангажиментъ на известни български и ромънски срѣди, целяща да откъсне отъ добруджанския националенъ революционенъ движени будния дѣвецъ д-ръ П. Вичевъ.

Че по този начинъ се подготвя отнемането на живота му, какъвто бѣ случая съ Дочо Михайловъ убитъ сжщо тѣй коварно преди нѣколко години и много други скѣпи борци въ добрудж. движение жертва на сжщата серия на убийства, безъ убийцитѣ да бждатъ наказани.

Че едва преди два месеца всрѣдъ софийскитъ улици бѣ убитъ секретаря на Соф. Добр. Младечка организация, Ганчо К. Петровъ, безъ властта да е открила убийцитѣ, ни каратъ да мислимъ, че се готви нова серия убийства срещу ржководителитъ на нац. революционнитъ дейци и тѣхнитъ организации.

Че арестуването на д-ръ П. Вичевъ е насилственъ актъ и не може да се оправдае въ никоя цивилизована страна и по никой законъ.

Всички тия престѣпления сж най-тревожни и сж осждени отъ общественото мнение въ чужбина.

Отъ името на съюза за балканска федерация въ Женева, ние протестираме енергично срещу насилственото арестуване на д-ръ П. Вичевъ и настояваме за неговото незабавно освобождение, както и наказанието на убийцитѣ на Ганчо К. Петровъ.

Комитетъ на Съюза на Балк. Федерация:

(п.) Иосифъ Чолаковъ, (п.) П. Парвулеско, (п.) Т. Зиникасъ, (п.) К. Кръстевичъ, (п.) Х. Хело

Женева, 25 II 1931 г. (печать)

Ангора — Турция

До вестниците
„Добр. Знаме“ и „Св.
Добруджа“

Ние група добруджанци въ Ангора, като се събрахме и разгледахме положението въ България въ връзка съ зачестилитъ убийства и арести надъ добруджанци, убийството на нашия поетъ-революционеръ Г. К. Петровъ, както и тормоза надъ водача на добр. движение Д-ръ П. Вичевъ, взехме резолюция въ която, като се излага това положение, протестира се:

Противъ ареститѣ, извършени въ София, Варна и др. Противъ убийството на Г. Петровъ.

Противъ заплашванията и тормоза надъ Д-ръ П. Вичевъ. Протестираме противъ системата на политически убийства, които се подготвятъ срещу добрудж. дейци.

Събраието иска:
Издиране и наказване убийцитѣ на Г. Петровъ.

Незабавно освобождение на арестуванитъ добр. дейци.

Премахване на З. З. Д. който почва да се стоварва и върху добр. дейци и движение.

Прекратяване следствието срещу водача на лѣвицата въ добр. движение Д-ръ П. Вичевъ и незабавното му освобождение.

Ангора 28.III. 1931 г.

За групата

Милевъ

Разградъ

София Министъръ-председателя — копие вестниците: „Добруджа“, „Свободна Добруджа“, „Добруджанско Знаме“, „Заря“, „Знаме“ и „Пладне“.

На 4 февруарий т. г. е арестуванъ и откаранъ въ затвора водача на Добруджанското движение Д-ръ П. Вичевъ.

Претекста за това му арестуване е издадена още презъ месецъ ноемврий м. г. книга отъ Г. И. Бройдо — „Националния и колонияленъ въпросъ“. Истинскитъ причини, обаче сж неговата смѣла дейностъ за свободата на поробена Добруджа, по пжтя на единната борба на всички угнетени.

Съ неговото арестуване се цѣли, да се нанесе ударъ на последователитъ му въ Добруджанското движение, по доносъ и въ угода на вдѣхновителитъ на разбойническитъ банди въ Добруджа и около границата.

Ние долуподписанитъ добруджанци — бѣжанци високо протестираме срещу това посегателство надъ нашия водачъ и искаме незабавното му освобождение.

Следватъ 53 саморжчни подписи на добруджански бѣжанци въ Разградъ.

Р. С. Тукъ отъ всички бѣжанци отъ Добруджа, не подписа само единнадесетѣ при върженици на Изп. Комитетъ.

До Господина
Министра Председателя
и Министъръ на Вътрешнитъ Работи

Копие до в. в. „Свободна Добруджа“ и „Добруджанско знаме“

Ст. София

Господинъ Министре

Тревожни сж слуховѣтъ които се носятъ, но още по тревожна е самата действителностъ съ

терора който се упражнява надъ лѣвицата въ добруджанското движение.

Така напр. отъ редъ години се упражнява: насилие, арести и редъ други и не се дава възможностъ на свободно проявление. Достатъчно пѣкъ е за нашия край да се каже че си отъ лѣвицата въ нашето движение (Вичевистъ) за да бждешъ таксуванъ за какъвъ ли не: комунистъ, анархистъ, комсомолецъ и пр. и бивашъ арестуванъ, битъ — подложенъ на средновековна инквизиция.

Въ последно време има убийства (Ганчо К. Петровъ таксувано като самоубийство), арестуванъ е водача на лѣвицата Д-ръ Петъръ Вичевъ, арестуванъ е сжщо члена на дружеството ни Минчо Димовъ, който живѣеше временно въ София, кждето мислеше да се заселва и до днесъ е въ неизвестностъ и много други.

Така както се стекоха обстоятелствата и както върви всѣки отделенъ индивидъ почва да се пита въ правова държава ли живѣемъ или... и да се страхува за себе си (да не изчезне безследно или да не бжде убитъ отъ нѣкой падаръ на лоза — Никола Георгиевъ, Кеманларъ).

Констатирайки всичко това ние Дживелскитъ бѣжанци не можемъ да бждемъ спокойни и да не протестираме по всички насилия, побоища, арести и убийства надъ членовѣтъ отъ лѣвицата въ добруджанското движение.

Страхувайки се за себе си и като ратници за правилния развой на събитията въ добруджанското движение искаме:

1. Спиране терора, ареститѣ, побоищата, безследнитъ изчезвания, съмнителнитъ самоубийства, съмнителнитъ убийства отъ падари и пр.

2. Да се освободи веднага отъ затвора водача на лѣвицата д-ръ Петъръ Вичевъ, а сжщо така и Минчо Димовъ — членъ на дружеството ни, ако е още въ ареста или затвора (да не се е опиталъ да бѣга) и всички арестувани и задържани по вина че сж добруджанци отъ лѣвицата.

3. Спиране преследването на водачитѣ ни отъ лѣвицата и даване възможностъ за свободно проявление за да се почувствуваме като истинска организация.

4. Утвърждаване устава на Д. М. С., който ето години вече седи не утвърденъ, а това сплзва развою на организацията.

с. Дживелъ 14. III. 1931 год.

Отъ Дживелскитъ бѣж. добруджанци

Жалейка

На 8 февруарий т. г. вечерта внезапно се помина нашия съотечественикъ

Петко М. Тепелиевъ

на 56 год. възраст, род. отъ с. Капаклий Силистренско, председателъ на Д-во Добруджа въ с. Синджирли Куйджукъ, Разгр.

Скъпий друже,

Прогоненъ отъ тирани отъ родното огнище, ти и тукъ не престана да мислишъ и се боришъ за свободата на поробена Добруджа и умря съ вѣрата, че идеала ти скоро ще бжде осъщественъ.

Предъ твоятъ гробъ ние се заклеваме, че ще останемъ вѣрни на завета ти да се боримъ за свободата на Добруджа и ще премахнемъ условията които докараха твоята тежка емигрантска участъ и робството въ родината ни и по този начинъ ускориха смъртта ти.

с. Синджирли-Куйджукъ, Разградско.

Мартъ, 1931 г.

Отъ приятелитъ му Добруджанци

По поводъ конференцията въ Дживелъ

На 10 XII м. г. въ с. Дживелъ, Нови-Пазарско, се е състояла окржжна сбирка на д-ва „Добруджа“ отъ Шуменски окржгъ. Сбирката е била свикана по инициативата на Шуменското д-во и въ съгласие съ нѣкои хора отъ Н. Пазарско, пренадлежащи къмъ лѣвицата въ добр. движение.

Конференцията е била посещена добре. Тя, обаче, е била използвана отъ нѣкои лица, орждия на И. К., които чрезъ вестникъ „Добруджа“ излъзаха да се хвалатъ за успѣхитѣ си въ Ново-Пазарско. Въ редакцията ни постѣпи едно писмо отъ нѣкой дейци участвали въ конференцията, които като опровергаватъ изнесеното въ „Добруджа“, заявяватъ, че сж биле изиграни отъ Джебаровци и др. Поради претрупанъ материалъ и нередовното излизане на в-ка, ние до сега не можахме да се изкажемъ по конференцията. Въ редакцията ни постѣпи следната статия, която макаръ и късно помѣстиме. Въ идния брой щедадемъ подробна статия за тази конференция и изобщо за състоянието и работитѣ на нашето движение въ Нови Пазарско.

Др. Редакторе,

Моля Ви, макаръ и късно, да помѣстите настоящата статия Закжсняхъ, защото трудно си обяснихъ какъ е могла да стане тая сбирка въ с. Дживелъ — именно тамъ въ горитѣ на което село бѣ убитъ незабравимия Дочо и върнитъ му другаръ! Нима нашитѣ съидейници — истинскитъ национал-революционери отъ Делиормана — не познаватъ още интелектуалнитъ и физически убийци на Дочо и плеадата борци паднали за свободата на Добруджа? Продажничитѣ отъ Изпълнителния Комитетъ, чувстватъ, че нѣматъ никакъвъ мораленъ кредитъ и не получавайки никаква материална подкрепа отъ добруджанската емиграция отъ Делиормана, въпреки терора и екзекуциитѣ на бандата ВДРО, устройха капанъ съ тая конференция въ Дживелъ, въ който до известна степенъ сж се уплели честни и доблестни борци, не защото не познаватъ Джебаровъ, Пньо Ангеловъ и Чехларовъ, формалнитъ инициатори на конференцията, но защото терорътъ е парализиралъ до голѣма степенъ дейността на лѣвицата въ Делиормана, още повече и факта, че не е миналъ отдавна човѣкъ да ги окуражи, подтикне къмъ стѣгане и по-смѣло водене на борбата. Безпорно, борбата е тежка и ще издържи до край само тозъ, който не престава нито за моментъ да се бори до пълна победа.

Смѣтамъ за излишно да тѣквамъ мотивитѣ, които е накарали нашитѣ хора да покрепятъ въпроснитѣ шумени „величия“ въ „тѣхната“ инициатива. Нѣма две мнения че мотиви сж отъ изживѣнитъ отдавна теории на компромиситѣ и лавиранията — теории които играха роля въ наше движение, когато се формирже идеологически лѣвицата се осъзнаваха маситѣ. Обаче сега, когато движението е сѣпило здраво на позициитѣ на национал-революционнитѣ свобод. движения, а И. К. е прѣрѣнъ отъ емиграцията отъ една страна, економическата специално аграрната криза изстриха противоречията въ живота — отъ друга, така сжщ фронтъ между национално поробенитѣ и социалъ-икономически подтиснатитѣ се осъществя, подобни теории губятъ право на съществуване въ добруджанското освоб. движение. Явно че нашитѣ хора сж участници въ тая конференция даватъ основание на самозванитѣ водачи отъ И. К. да се хвалатъ съ успѣхи — фактъ, който личи отъ изнесеното за стореното на конференцията, макаръ въ изопачена форма, въ бр. 12 на пасквила в. „Добруджа“. Явно е тоже, че смирено и безучастно сж дали възможностъ на агентитѣ отъ И. К. (шуменскитѣ величия!) да развиятъ свободно пагубната за добруджанския народъ анексионистична и патриотарско-завоевателна програма; да избѣлватъ купихули по адресъ на лѣвицата да се представятъ въ ролѣта на „аполитични“ герои, да отричатъ великото значение на единственната днесъ пролетарска държава СССР дето националния въпросъ е разрешенъ най-добре (това и II интернационалъ не отрича въ Марсилската си резолюция), и задъ всичко това да се крие тѣхната ултра шовинистическа пропаганда въ умиление предъ монархизма и империализма. Вѣрно е, че другаритѣ отъ Делиормана сж поставени при особени условия да работятъ, вѣрно е сжщо така, че продажничитѣ отъ И. К. сж готови да предателствуватъ служейки си съ доноси предъ властта. Да вѣрно е всичко това! Но, питамъ азъ: извинява ли това поведението въ конференцията на ония дейци, които знаятъ, че „Свободата не ще Екзарха, Караджата?“ Които течатъ дѣлото предъ собствения си животъ? Да останатъ нѣми и пасивни зрители предъ циркаджийскитъ замахи на Донъ Кихотавъ? Жалко! Истината е страшна, боде, човѣрка. Не бива така, другари отъ Делиормана. Ние сме революционенъ движение, насъ лаври и медали не ни чакатъ. Нуждна е смѣла борба и жертви за отстояване борческитѣ позиции на нашето сжщо дѣло и тържеството на свободата за поробенитѣ трудици се маси въ Добруджа. Да ги дадемъ — безъ страхъ и компромиси, пжтя е труденъ, но най-сигурно води къмъ победа.

София.

Старше

Добруджанци, вършайте глупавия в. „Добруджа“, органъ на още по глупавия И. К. Не му пращайте нито стотинка, за да се сплутатъ окончателно. Да видимъ до кога ще ги хранятъ.

София — Печатница „Съгласие“